

DRÄNGSMARK

I.

En bebyggelsesägen från Någedalen som även är känd i samma version från Drängsmark, berättar att Kuus, den förste inbyggaren i Kusmark, hade en dräng som en vacker dag ville bli sin egen herre. Han flyttade då ett stycke norr om Kusmark, till nästa ådal, och det område där han slog sig ned kallades Drängsmark. Säggen är sannolikt ett försök att förklara bynamnets uppkomst, och man behöver inte nödvändigtvis tro att denäger något verklighetsunderlag. Traditionen förmäler vidare att den första gården var belägen vid Östträsket där man i senare tid hittat vissa lämningar. Det är inte känt varav dessa bestod, men träsket ligger på 16-metersnivån varför lämningarna inte kan vara äldre än från tämligen sen järnålder och de behöver inte vara äldre än något århundrade. Vissa "eldstäder" och dylikt som påträffats och vanligtvis tolkas som lapska lämningar, kan också vara dylika därför att lapparna har en urgammal flyttningssväg ned genom dessa marker. Tyvärr har sakkunskapen aldrig fått se lämningarna i orört skick.

Många bynamn är bildade på personnamn någon gång under medeltiden och förmodligen är så fallet även här. Namnet Dräng användes, enligt Nordlander, som tillnamn i Västerbotten under 1400- och 1500-talen. Man kan nog ganska säkert gissa att tillnamnet uppkommit på så sätt att dess bärare verkligen varit dräng. Alltså skulle dock en möjlighet föreligga för att en kärna av sanning doljer sig under säggen.

Vi vet i närvarande stund föga eller intet om Drängsmarks förhistoria. Det är betecknande att enda kända förhistoriska fynd består av en pilspets av flinta. Odlingarna ligger nästan uteslutande på sådan nivå att stenåldersfynd inte kan väntas. Dylika kan man söka först ett gott stycke upp efter de omgivande ljderna.

Den stora ådal som kommer in från havet från ett par olika håll bör ju under medeltiden ha varit gynnsam för kreaturskötsel tack vare de skördemöjligheter myrarna och sjöarnas stränder gav. Det är därför inte underligt att byn fram mot 1500-talets mitt

har nio bönder, ett par tre av dem med stora ägor. 1543 var de nio bönderna: Björn Olson, Joon Nilsson, Per Erson, Olof Jonsson, Gunnar Olson, Larrens Person, Jakob Anderson, Jöns Erson och Olof Person. På 1560-talet fanns det 11 åbor, och det antalet stod sig ett årtionde in på det nya seklet. Under hela 1600-talet fanns det bara ett dussin varefter folkmängden sakta började öka, ett drag som ju är utmärkande för de flesta byar.

Under 1700-talets senare årtionden var antalet kor i byn omkring 70. 1671 fanns det dessutom 6 stutar, 47 får, 40 getter, 12 hästar, 5 kyigor och 5 svin. Peder Jakobsson — säkerligen ovannämnde Jakob Anderssonson — var byns rikaste karl med 12 lod silver och 40 mark konstant. Hans egendom värderades till 218 mark.

Ernst Westerlund.